

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu

(242221)

Specjaliści do spraw administracji i rozwoju

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu (242221)

Specjaliści do spraw administracji i rozwoju

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu (242221)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [123]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://www.pexels.com/de-de/foto/action-aktion-anhanger-asphalt-193667> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesów transportowych	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Badanie skuteczności i efektywności procesu transportowego.....	10
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie prognoz rozwoju i wariantów optymalizacji procesów transportowych.....	10
3.5. Kompetencje społeczne.....	11
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów kwalifikacji Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu 242221

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Logistyk.
- Specjalista ds. logistyki.
- Specjalista ds. organizacji przewozów.
- Specjalista ds. spedycji i logistyki.
- Specjalista ds. systemów logistycznych.
- Specjalista ds. transportu.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2422 Policy administration professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011-2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Marcin Czapnik – Zarząd Komunikacji Miejskiej w Gdyni, Gdynia.
- Katarzyna Mirkowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Tomasz Wojtasiński – Nałęczów Zdrój S.A., Radom.
- Joanna Woźniczka – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Bartosz Milczarczyk – PKS Gdynia S.A., Gdynia.
- Paweł Misiak – Przewozy Autobusowe GRYF sp. z o.o., Żukowo.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Anna Frankowska – Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego, Warszawa.
- Juliusz Skurewicz – Polska Izba Spedycji i Logistyki, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu zajmuje się organizacją oraz nadzorowaniem procesów transportowych³, a także opracowywaniem i realizowaniem strategii rozwoju transportu⁷.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu odpowiada za planowanie i koordynowanie procesów transportowych, a także współuczestniczy w tworzeniu strategii rozwojowej firmy transportowej.

Zasadniczym celem jego pracy jest planowanie, koordynowanie i nadzorowanie spedycji⁶ i innych procesów transportowych, w tym: dobór środków transportowych⁸ do otrzymywanych zleceń i przewożonych towarów pod względem technicznym, ekonomicznym oraz formalnym, przeprowadzanie analiz i wskazywanie rozwiązań o najwyższym poziomie rentowności, monitorowanie kluczowych wskaźników procesu transportu, nadzorowanie realizowanych zleceń transportowych¹⁰, współpraca z kontrahentami, nadzór nad formalno-prawnymi aspektami dokumentacji transportowej. Innym obszarem pracy w zawodzie specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu są działania ukierunkowane na rozwój, wzrost efektywności i poprawę konkurencyjności firmy transportowej. W tym celu wykonuje analizy rynku, planuje inwestycje, wstępnie ocenia ich efektywność, współpracuje przy opracowywaniu strategii rozwoju, a następnie wdrażaniu i ocenianiu wprowadzonych rozwiązań.

Specyfika zawodu wymaga bardzo dobrych zdolności planistycznych. Osoba wykonująca zawód specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu powinna posiadać zdolność podejmowania bezzwłocznych i optymalnych decyzji w sytuacjach nagłych i wyjątkowych. Zawód ten wymaga dużej odporności na stres oraz umiejętności badania i oceny efektywności wykonywanych działań.

W zawodzie specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu dużą wagę przykładają do umiejętności szybkiego rozwiązywania problemów podczas koordynowania procesów transportowych. Tego rodzaju decyzje mają bezpośredni wpływ na przebieg procesu transportowego.

Sposoby wykonywania pracy

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- planowaniu, koordynowaniu i nadzorowaniu procesów transportowych,

- dobieraniu środków transportowych pod względem technicznym oraz ekonomicznym,
- podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu realizacji zadań, poprzedzonych przeprowadzaniem analiz i wskazywaniem rozwiązań o najwyższym poziomie rentowności,
- kontaktowaniu się z klientami i kontrahentami,
- przeprowadzaniu cyklicznych kontroli realizacji procesu transportowego oraz kontroli nad formalno-prawnymi aspektami dokumentacji transportowej,
- podejmowaniu działań ukierunkowanych na rozwój, wzrost efektywności i poprawę konkurencyjności,
- analizowaniu rynku, planowaniu inwestycji, wstępnej ocenie efektywności, współpracy w opracowywaniu strategii rozwoju danego działu lub przedsiębiorstwa, a następnie wdrażaniu i ocenianiu wprowadzonych rozwiązań.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Specjalista do spraw rozwoju i organizacji transportu pracuje zwykle w pomieszczeniach biurowych oraz, jeżeli wymaga tego sytuacja, także w terenie. Pracując w terenie, dociera do miejsc, gdzie funkcjonują oddziały firmy i punkty logistyczne wymagające skontrolowania i oceny efektywności pracy. W zależności od skali działania firmy transportowej jego praca może polegać na podróżowaniu do odległych miejscowości, także za granicę.

Warunki pracy stacjonarnej wymagają długotrwałej pracy przy stanowisku komputerowym, co wiąże się z obciążeniem dla wzroku, kręgosłupa, łokci i nadgarstków. Pracę przy monitorach ekranowych zalicza się do prac uciążliwych, dlatego ważne jest, aby stanowisko pracy specjalisty do spraw rozwoju i organizacji transportu zostało zaprojektowane zgodnie z zasadami ergonomii.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu korzysta z odpowiedniego sprzętu, takiego jak:

- komputer, tablet (z dostępem do internetu i specjalistycznego oprogramowania),
- drukarka,
- skaner,
- telefon,
- faks,
- inne urządzenia techniki biurowej.

Organizacja pracy

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu najczęściej świadczy pracę w pomieszczeniach pracodawcy. Pracuje od 6 do 12 godzin dziennie, co jest uwarunkowane zazwyczaj nieprzewidywalnymi problemami logistycznymi oraz procesem transportowym trwającym w różnych godzinach w ciągu doby. Może również wystąpić konieczność krótkotrwałej pracy w godzinach nocnych. W dużych przedsiębiorstwach może występować praca zmianowa. Osoba wykonująca zawód specjalisty do spraw organizacji i rozwoju transportu podejmuje decyzje o wysokim stopniu złożoności i ważności. W toku realizacji konkretnych zadań (zleceń) pozostaje często pod presją czasu wykonując prace o nierutynowym charakterze.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Praca **specjalisty do spraw organizacji i rozwoju transportu** związana jest z:

- obciążeniem wzroku (skutkującym jego osłabieniem, a nawet chorobami) i układu kostno-szkieletowego – w związku z długotrwałą pracą przy komputerze,
- stresem psychicznym wynikającym z presji czasu i ważności podejmowanych decyzji,
- wypaleniem zawodowym potęgowanym obciążeniem kontaktami z ludźmi.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- łatwość wypowiadania się w mowie i piśmie,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność współdziałania i współpracy w zespole,
- uzdolnienia organizacyjne,
- zdolność rozwiązywania konfliktów;

w kategorii cech osobowościowych

- komunikatywność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- rzetelność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do tworzenia i podtrzymywania sieci kontaktów z klientami,
- operatywność i skuteczność,
- zainteresowania techniczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Wykonywanie zawodu **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** wymaga:

- wysokiej ogólnej sprawności fizycznej,
- dużej sprawności narządu słuchu,
- sprawności wzroku oraz narządów równowagi.

Jakiegolwiek zaburzenia psychiki (zwłaszcza nerwicowe) oraz niepełnosprawność intelektualna (nawet w stopniu lekkim) są przeciwwskazaniem do zatrudnienia w tym zawodzie.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu powinien mieć wykształcenie wyższe (co najmniej I stopnia) na kierunkach: transport, logistyka², zarządzanie, ekonomia, marketing.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Zgodnie z wymaganiami pracodawców **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** powinien posiadać:

- certyfikaty i świadectwa potwierdzające zdobycie wiedzy z zakresu branży Transport – Spedycja – Logistyka (TSL)⁹,
- certyfikat językowy (preferowany język angielski) na poziomie komunikatywnym i posługiwać się obcojęzycznym słownictwem branżowym,
- certyfikaty potwierdzające biegłe obsługiwanie komputera, zwłaszcza oprogramowania biurowego,
- udokumentowane doświadczenie na stanowiskach niższych, np.: referenta w obszarze logistyki.

Ze względu na fakt, że osoba wykonująca ten zawód pracuje nie tylko w pomieszczeniach biurowych, ale również w terenie, pomocne jest posiadanie prawa jazdy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Kandydat do zawodu **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** zaczyna pracę jako asystent lub referent do spraw logistyki/transportu, ewentualnie dyspozytor¹. Zdobywanie wiedzy oraz podnoszenie wykształcenia daje możliwość awansu na stanowiska specjalistyczne oraz kierownicze, np.:

- kierownika działu transportu/logistyki,
- kierownika sieci magazynów,
- kierownika działu przygotowania produkcji i zaopatrzenia,
- kierownika przedsiębiorstwa transportowego,
- dyrektora ds. transportu/logistyki.

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu może także znaleźć zatrudnienie na stanowiskach równorzędnych, np. jako:

- specjalista do spraw zakupów, dystrybucji, zaopatrzenia, produkcji, magazynowania,
- koordynator zakupów, dystrybucji, zaopatrzenia, produkcji, magazynowania itp.

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu powinien brać udział w konferencjach branżowych oraz wymianie wiedzy między przedsiębiorcami, przedstawicielami instytucji naukowych, organów administracji, urzędów itp.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** istnieje możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej w szkołach wyższych (studia I i II stopnia) oraz na studiach podyplomowych na kierunkach z zakresu nauk technicznych, ekonomicznych i zarządzania (np. transport, logistyka, zarządzanie, ekonomia, marketing).

W zawodzie specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu powinno się systematycznie uaktualniać wiedzę, ze względu na dynamiczne zmiany zasad i przepisów regulujących rynek usług transportowych⁵ oraz innowacje techniczne, technologiczne i organizacyjne.

Wskazane jest potwierdzanie przydatnych kompetencji poprzez udział w kursach z zakresu:

- kierowania zespołami,
- optymalizowania procesów i kosztów w transporcie,
- nowych rozwiązań w budowie środków transportu,
- zarządzania procesami logistycznymi,
- nowoczesnych sposobów organizacji procesów transportowych,
- nauki języków obcych.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Kierownik działu logistyki	132401
Kierownik działu transportu	132402
Kierownik przedsiębiorstwa transportowego	132406
Inżynier zaopatrzenia, transportu i magazynowania	214104
Inżynier transportu drogowego	214917
Organizator transportu drogowego	242105
Specjalista do spraw logistyki	242108
Dyspozytor transportu samochodowego	432302
Ekspedytor	432303

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Projektowanie procesu transportowego.
- Z2 Koordynowanie realizacji procesu transportowego.
- Z3 Nadzorowanie dokumentacji procesu transportowego.
- Z4 Analizowanie efektywności procesu transportowego.
- Z5 Współtworzenie strategii rozwoju transportu.
- Z6 Analizowanie rynku usług transportowych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesów transportowych

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesów transportowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Projektowanie procesu transportowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady planowania i organizowania procesów transportowych; - Rodzaje transportu⁴ i środki transportowe; - Rozwiązania techniczne, technologiczne, organizacyjne stosowane w branży transportowej; - Normy i przepisy prawne obowiązujące w branży transportowej; - Ogólne zasady realizacji kontraktów, a także specyficzne wymagania kontrahentów; - Konsekwencje decyzji, które podejmuje, projektując proces transportowy.	- Dobierać właściwe rodzaje transportu i środki transportowe; - Dobierać odpowiednie metody, zasady oraz narzędzia planowania i organizowania procesów transportowych; - Posługiwać się normami i aktami prawnymi dotyczącymi realizowania procesów transportowych; - Oceniać i dokonywać wyboru kooperantów; - Szacować czas i koszt realizacji procesu transportowego; - Negocjować warunki umów transportowych.
Z2 Koordynowanie realizacji procesu transportowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Konsekwencje decyzji, które podejmuje, koordynując proces transportowy; - Prawa i obowiązki leżące po stronie przedsiębiorstwa; - Prawa i obowiązki kontrahentów; - Zagrożenia dla niezakłóconej realizacji procesu transportowego; - Czynności, które musi wykonać w razie zakłócenia procesu transportowego; - Rodzaje i zasady działania specjalistycznego oprogramowania służącego monitorowaniu procesów i zleceń transportowych.	- Zarządzać zasobami, w tym osobami odpowiedzialnymi za prawidłową realizację elementów procesu transportowego; - Podejmować na bieżąco decyzje, które pozwolą zrealizować proces transportowy zgodnie z planem lub w sposób możliwie najbardziej zbliżony do tego planu; - Nadzorować realizację zleceń transportowych wg zasad ogólnych, jak i specyficznych dla poszczególnych kontraktów; - Wykorzystywać oprogramowanie dedykowane do monitorowania procesu transportowego.

Z3 Nadzorowanie dokumentacji procesu transportowego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Rodzaje dokumentacji transportowej; - Zasady sporządzania dokumentacji transportowej.	- Sporządzać niezbędne dokumenty, istotne dla niezakłóconego przebiegu procesu transportowego; - Nadzorować prawidłowość prowadzonej dokumentacji transportowej.

3.3.Kompetencja zawodowa Kz2: Badanie skuteczności i efektywności procesu transportowego

Kompetencja zawodowa Kz2: Badanie skuteczności i efektywności procesu transportowego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Analizowanie efektywności procesu transportowego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Narzędzia kontroli efektywności działań transportowych; - Klasyfikację i rodzaje wskaźników rentowności; - Zasady sporządzania analiz ekonomicznych; - Zasady raportowania; - Programy komputerowe do sporządzania analiz ekonomicznych.	- Korzystać z dostępnych na rynku lub zaprojektowanych na zamówienie przedsiębiorstwa narzędzi kontroli efektywności działań; - Monitorować wskaźniki rentowności realizowanych kontraktów; - Sporządzać analizy i przedstawiać ich wyniki; - Sporządzać raporty z realizowanych zadań; - Oceniać skuteczność podejmowanych działań; - Obsługiwać oprogramowanie do tworzenia analiz ekonomicznych.

Z6 Analizowanie rynku usług transportowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Źródła pozyskiwania informacji o stanie rynku usług transportowych; - Metody pozyskiwania informacji o potencjalnych dostawcach i odbiorcach usług transportowych; - Źródła i metody pozyskiwania informacji o konkurentach.	- Określać sytuację przedsiębiorstwa na rynku w oparciu o informacje z otoczenia; - Pozyskiwać informacje o rodzaju usług transportowych, na które istnieje zapotrzebowanie; - Wyszukiwać i dobierać kontrahentów, z którymi przedsiębiorstwo współpracuje podczas realizacji procesów transportowych; - Analizować sytuację konkurentów.

3.4.Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie prognoz rozwoju i wariantów optymalizacji procesów transportowych

Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie prognoz rozwoju i wariantów optymalizacji procesów transportowych obejmuje zadanie zawodowe Z5, do realizacji którego wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z5 Współtworzenie strategii rozwoju transportu	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i metody prognozowania; • Sposoby i źródła finansowania inwestycji; • Bariery rozwoju transportu (techniczne, organizacyjne, ekonomiczne, prawne); • Metody i narzędzia identyfikowania obszarów wymagających doskonalenia w procesach transportowych; • Rozwiązania prawne, techniczne, technologiczne i organizacyjne w branży transportowej; • Źródła informacji o zmianach w branży transportowej.	• Opracowywać program optymalizacji procesów transportowych; • Opracowywać prognozę rozwoju; • Identyfikować obszary wymagające optymalizacji i usprawnienia; • Wyszukiwać informacje o zmianach w branży transportowej; • Formułować zalecenia i wdrażać w przedsiębiorstwie rozwiązania uzasadnione zmianami oraz innowacjami w branży transportowej; • Identyfikować bariery rozwoju transportu o charakterze technicznym, organizacyjnym, ekonomicznym bądź prawnym, które uniemożliwiają realizację planowanych projektów.

3.5. Kompetencje społeczne

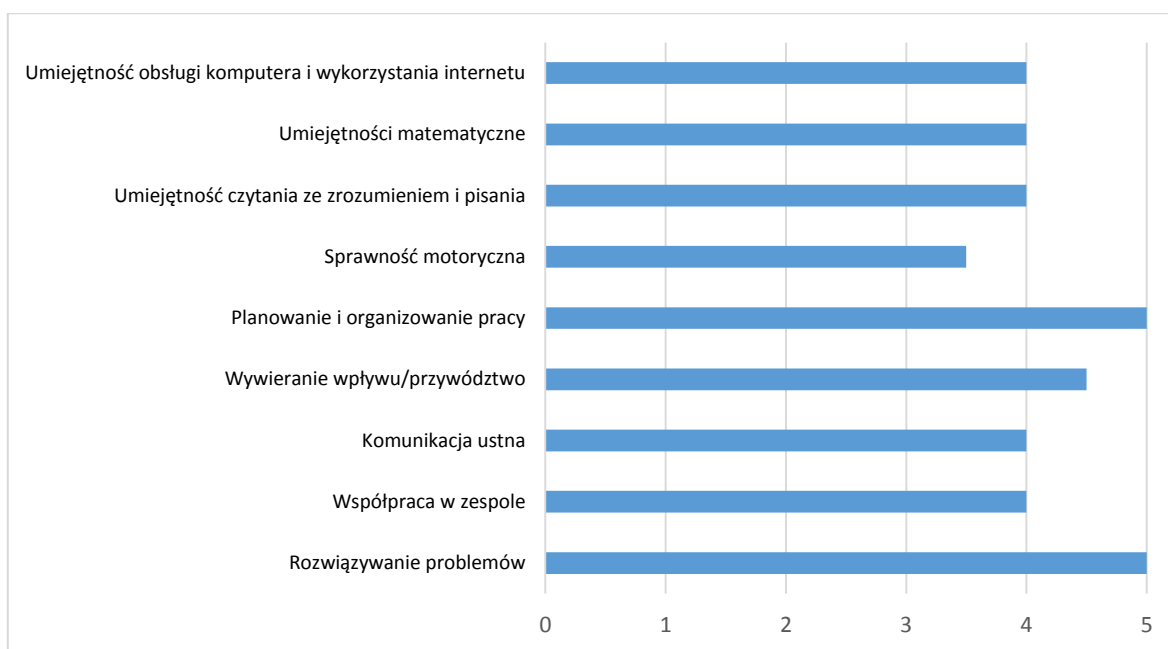
Pracownik w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki działań własnych oraz podległego personelu.
- Kreowania i upowszechniania wzorców właściwego postępowania w zakresie organizowania procesów transportowych.
- Samodzielnego podejmowania decyzji w zakresie planowania, koordynowania i nadzoru procesów transportowych.
- Dokonywania obiektywnej oceny efektywności działań własnych oraz podległego personelu.
- Rozwiązywania konfliktów w zespole.
- Ustawicznego podnoszenia kompetencji zawodowych własnych oraz podległego personelu w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych w branży transportowej.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów kwalifikacji Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze budownictwo.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu może podjąć pracę w:

- firmach transportowych,
- firmach spedycyjnych,
- firmach logistycznych,
- firmach produkcyjnych,
- instytucjach samorządowych różnego szczebla: gminnych, powiatowych, wojewódzkich.

Obecnie (2018 r.) prognozuje się zwiększanie w najbliższych latach zapotrzebowania na pracowników w zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu**. Wynika to ze stałego wzrostu zapotrzebowania na usługi transportowe (zwiększona produkcja, import i eksport towarów).

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) kandydat do wykonywania zawodu **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** powinien mieć ukończone studia wyższe (co najmniej I stopnia) na kierunkach:

- transport, logistyka, ekonomia, zarządzanie, marketing lub pokrewnym,
- na innym kierunku studiów, uzupełnionym o branżowe studia podyplomowe.

Studia z tego zakresu oferują liczne uczelnie i szkoły wyższe w całej Polsce.

Szkolenie

Zależnie od zdobytego wykształcenia kandydat na pracownika lub pracownik może odbyć szkolenia i kursy oferowane na wolnym rynku, a także organizowane przez pracodawcę lub na jego zlecenie, np.:

- kurs specjalisty ds. transportu i logistyki,
- kurs obsługi oprogramowania dla logistyków,
- szkolenie nt. najnowszych norm i przepisów w transporcie.

Ponadto wiedzę niezbędną do prawidłowego wykonywania przydzielonych mu zadań pracownik zdobywa:

- w ramach stażu/praktyk zawodowych,
- w wyniku nabywania doświadczenia w zawodzie.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących na stanowiskach właściwych dla **specjalisty do spraw organizacji i rozwoju transportu** jest zróżnicowane i z reguły wynosi miesięcznie od 3000 zł do 6000 zł brutto w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń:

- w przypadku stanowisk w sektorze publicznym (np. referent ds. organizacji przewozów, specjalista do spraw transportu) nie przekracza często 4000 zł brutto;
- na stanowiskach w sektorze prywatnym (np. specjalista do spraw logistyki, koordynator transportu) mieści się zwykle w przedziale od 3000 zł do 6000 zł brutto.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu jest uzależniony m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- stażu pracy u danego pracodawcy,
- doświadczenia w zawodzie,
- wielkości aglomeracji,
- koniunktury na rynku transportowym.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- cierpiących na choroby psychiczne (02-P), pod warunkiem, że dolegliwości nie wpływają na sprawność podejmowania prawidłowych decyzji, kluczowych dla powodzenia procesu transportowego;
- z niewielkimi zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu (03-L), które nie wykluczają możliwości utrzymywania kontaktu werbalnego z innymi osobami;
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia;
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych lub dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), na poziomie niewykluczającym pracy przy komputerze, w pomieszczeniach biurowych;
- cierpiących na epilepsję (06-E), pod warunkiem, że praca przy komputerze nie jest dla takiej osoby ograniczeniem.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) i Protokół podpisania, sporządzone w Genewie dnia 19 maja 1956 r. (Dz. U. z 1962 r. Nr 49, poz. 238, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 169, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2016).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2117, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1183, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 września 2001 r. Kodeks morski (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 66, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2200, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1990).
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1983).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Krawczyk S.: Logistyka. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011.
- Kwaśniewski S., Nowakowski T., Zając M.: Transport intermodalny w sieciach logistycznych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2008.
- Rydzkowski W. (red.), Wojewódzka-Król K. (red.): Transport. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Wyszomirski O. (red.): Transport miejski. Ekonomika i organizacja. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2010.
- Zając P. (red.): Logistyczne zarządzanie flotą pojazdów drogowych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2003.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Ogólne Polskie Warunki Spedycji: http://pisil.pl/wp-content/uploads/2015/09/OPWS_2010.pdf
- Organizacja pracodawców „Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego”: <http://www.ozptd.pl>
- Organizacja pracodawców „Transport i Logistyka Polska”: <http://tlp.org.pl>
- Portal branżowy „Logistyka”: <https://www.logistyka.net.pl>
- Portal branżowy „Logistyczny”: <http://www.logistyczny.com>
- Portal branżowy „Rynek Kolejowy”: <http://www.rynek-kolejowy.pl>
- Portal branżowy „Transinfo”: <http://transinfo.pl>
- Portal branżowy „Transport Publiczny”: <http://www.transport-publiczny.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>

- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dyspozytor	W branży transportowej pracownik, który planuje, nadzoruje, koordynuje i rozlicza pracę pojazdów oraz osób prowadzących te pojazdy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie definicji zawartej w informacji o zawodzie Dyspozytor transportu samochodowego, w serwisie http://psz.praca.gov.pl [dostęp: 31.10.2018]
2	Logistyka	Całokształt działań i czynności dotyczących organizacji i koordynacji przemieszczania oraz magazynowania wraz z ewentualnymi usługami zwiększającymi wartość surowców, materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych, a także przepływu związanych z tym informacji, od miejsc ich pozyskiwania i wytwarzania do ostatecznego ich odbiorcy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/Logistyka.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Proces transportowy	Zbiór różnego rodzaju czynności związanych z przedmiotem transportu (osobą lub ładunkiem), realizowanych w określonej kolejności i powiązanych ze sobą, które muszą być wykonane w celu przemieszczenia osób lub ładunków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pyza D.: Wybrane aspekty modelowania obsługi transportowej w podsystemach dystrybucji. Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej - Transport, z. 70/2009

4	Rodzaj transportu	Specyficzna odmiana transportu, wyodrębniona na podstawie jednej z wielu klasyfikacji dzielących transport np. ze względu na gałąź transportu (drogowy, kolejowy, lotniczy, morski, wodny śródlądowy, rurociągowy), przedmiot transportu (pasażerski, towarowy) czy zasięg przestrzenny (miejski, regionalny, międzymiastowy, międzynarodowy).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Rodzaje_transportu [dostęp: 31.10.2018]
5	Rynek usług transportowych	Całokształt stosunków handlowo-gospodarczych zachodzących w procesie wymiany usług transportowych.	Koźlak A.: <i>Ekonomika Transportu</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2008
6	Spedycja	Jest to zorganizowanie przemieszczenia ładunków przy zastosowaniu odpowiednio dobranych środków transportu i sposobu przewozu, w wyniku czego następuje przesłanie ładunku od dostawcy do odbiorcy.	Szczepaniak T. (red.): <i>Transport i spedycja w handlu zagranicznym</i> . PWE, Warszawa 2002
7	Strategia rozwoju transportu	Jest to określenie docelowego stanu transportu oraz sposobów i środków osiągnięcia tego stanu. Może dotyczyć całokształtu gałęzi i środków transportu w kraju lub grupie krajów, jednej gałęzi transportu lub np. środków transportu w jednej firmie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.gov.pl/web/infrastruktura/strategia-rozwoju-transportu-do-2020-roku-z-perspektywa-do-2030-roku [dostęp: 31.10.2018]
8	Środek transportu	Maszyna lub żywa istota, która służy do przemieszczania osób lub ładunków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Rodzaje_transportu [dostęp: 31.10.2018]
9	Transport – Spedycja – Logistyka (TSL)	TSL to skrót od trzech słów: transport – spedycja – logistyka, który obejmuje wszelkie działania związane z transportem towarów i ludzi, organizacją przewozów, infrastruktury, kwestie dokumentacji, obsługi całego procesu, w tym magazynów, centrów przeładunkowych, zarządzanie pracownikami, a także planowanie i koordynowanie przepływu towarów.	https://daabs.eu/co-to-jest-tsl [dostęp: 31.10.2018]
10	Zlecenie transportowe	Dokument w procesie transportowym, który zawiera wszystkie informacje kluczowe dla podmiotu (osoby lub firmy) zlecającego transport oraz podmiotu wykonującego ten transport. Są to m.in. miejsce i termin nadania ładunku, miejsce i termin dostawy ładunku, dane zleceniodawcy, dane zleceniobiorcy, specyfikacja ładunku, wymagania dotyczące środków transportu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.freetms.plus/pl/wzory/zlecenie-transportowe [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.